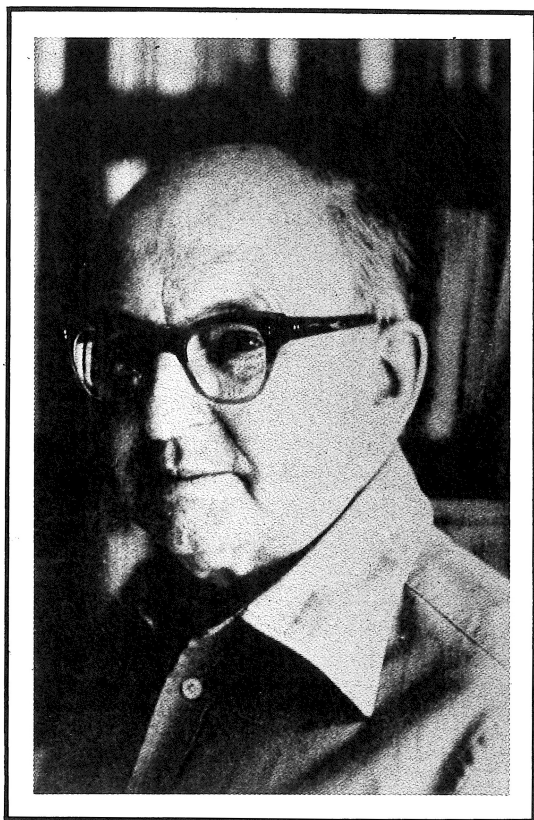

STANISŁAW EDWARD NAHLIK

W dniu 5 grudnia 1991 roku po ciężkiej chorobie zmarł długoletni przewodniczący Rady Naukowej Muzeum Historycznego m. Krakowa prof. dr hab. Stanisław Edward Nahlik.

Profesor St. E. Nahlik urodził się we Lwowie 8 maja 1911 roku. Tam spędził dzieciństwo, lata szkolne, tam też studiował w Uniwersytecie Jana Kazimierza prawo i dyplomację. Po studiach rozpoczął pracę, jako asystent w Katedrze Prawa Międzynarodowego u prof. Ludwika Ehrlicha.

Od 1936 roku przechodzi do pracy w służbie dyplomatycznej, pracując kolejno w Konsulacie Generalnym RP w Londynie, Genewie i Lozannie. Po powrocie do kraju, w 1949 roku podejmuje pracę jako radca prawny Ministerstwa Kultury i Sztuki. Tutaj najpełniej zapoznał się z problemami muzealnictwa i ochrony zabytków zarówno od strony praktycznej jak i teoretycznej. W tym czasie należy do czynnych uczestników akcji rewindykacji polskich zabytków — skarbów wawelskich z Kanady.

Prawo międzynarodowe i problemy prawnej ochrony dóbr kultury to dwie dziedziny, które stanowiły główny przedmiot naukowych zainteresowań prof. Stanisława E. Nahlika. Owocem zarówno jego dokonań naukowych, jak i czynnego

uczestnictwa w akcji dokumentacji strat wojennych kultury polskiej, prób ustalenia prawnych zabezpieczeń dorobku ludzkości jest szereg artykułów, rozpraw i monografii poświęconych ochronie zabytków w czasie wojny i pokoju. Fundamentalne, w tym zakresie znaczenie ma jego rozprawa „*Grabież dzieł sztuki. Rodowód zbrodni międzynarodowej*”. Autor zawarł w nim systematyczny wykład dziejów rabunku i niszczenia dzieł sztuki, analizę poglądów, doktryny oraz przedstawił rozwój odpowiednich norm prawa międzynarodowego. Ta pionierska w skali światowej praca jest tym cenniejsza, że zawiera również analizę mechanizmu zwrotu zagrabionych dzieł sztuki i regulującego ów mechanizm, prawa restrykcyjnego.

Był też prof. St. E. Nahlik redaktorem i wydawcą pierwszego zbioru dokumentów z zakresu prawa międzynarodowego poświęconego tej problematyce — „*Międzynarodowa ochrona dóbr kulturalnych. Ochrona prawna w razie konfliktów zbrojnych — zbiór tekstów*”. Opublikował cały szereg rozpraw i artykułów w polskich i zagranicznych pismach naukowych na tematy związane z międzynarodowymi aspektami ochrony dóbr kulturalnych w czasie pokoju.

Jako kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego w Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych, następnie Kierownik Katedry Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1959–1963), i Kierownik Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (1962–1981), był wychowawcą wielu uczniów, którzy z jego inspiracji podejmowali problematykę prawnych aspektów ochrony dóbr kultury, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowej ochrony integralności narodowej spuścizny kulturalnej.

W życiu poza zawodowym jedną z głównych pasji profesora St. E. Nahlika było zamięrowanie do sztuki, piękna zakłętego w dziełach artystów. Był też kolekcjonerem, zbieraczem pamiątek i dokumentów utrwalających miniony czas.

Kraków, jego wspaniałe zabytki, atmosfera życia intelektualnego, liczne więzi łączące nasze miasto z Jego rodzinnym Lwowem były bliskie jego sercu.

Ten żywy stosunek do Krakowa zbliżył prof. St. E. Nahlika do naszego Muzeum. Od 1975 r. był członkiem i przewod-

niczącym Rady Naukowej naszej instytucji. Z dużym znawstwem i wnikliwością śledził wszystkie problemy muzeum. Nie skąpił rad i uwag zarówno przy określaniu planów pracy badawczej, sposobów dokumentacji przeszłości jak i ocenie realizowanych wystaw. Żywo obchodziły go wszystkie sprawy związane z bazą lokalową naszej placówki. Zawsze mogliśmy liczyć na Jego pomoc w rozwiązywaniu najbardziej skomplikowanych spraw. Niezwykła skrupulatność, a zarazem życzliwość, to te cechy charakteru, które zyskały mu sympatię, które sprawiły, że Rada przez kilka kolejnych kadencji powierzała mu kierowanie tokiem swoich działań.

Prof. St. E. Nahlik odznaczony był wieloma odznaczeniami polskimi i zagranicznymi m.in. Krzyżem Kawalerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Wielką Srebrną Odznaką za Zasługi dla Republiki Austrii.

W zmarłym Muzeum nasze i nauka polska tracą wybitnego uczonego, wielkiego humanistę, niezawodnego doradcę i przyjaciela.